

אשית עצות בנפשי

שיעורים ושיחות

ממורינו ראש

הישיבה שליט"א

צ"ט

שנה ג'

פרשת שלח

תשפ"ה

ליל שישי פרשת
שלח תשפ"א

מתוך שיעור ליל שישי
פרשת בהעלותך תשפ"ה

שו"ת אחרי שיעור
ליל שישי נשא תשפ"ה

לשמיעת השיעורים
קול ברסלב: 079-70-400-66

- פנימי -
יוצא לאור על ידי תלמידי היכל הקודש
בני ברק יצ"ו

להערות והארות: USHISEB@GMAIL.COM

ליל שישי פרשת שלח תשפ"א

האמינו לו ודיברו נגדו.

בוכים במקום לשמוח

מה יש לבדוק את ארץ ישראל, הרי משה רבינו אמר שהולכים להיכנס לארץ זבת חלב ודבש, תאמין לצדיק, וכשמהרהרים אחרי הצדיק, בסוף כל המעלות נהפכין לחסרונות, הקב"ה עשה שם הרבה לויות שאף אחד לא ישים לב למרגלים והם בכו שיש הרבה לויות, ובמקום להיות שמח רק בכו, ואמר להם הקב"ה אתם בכיתם בכיה של חינו, ואני קובע לכם בכיה לדורות, ואז נקבע חורבן בית המקדש, כשלומדים את פרשת השבוע לא מבינים מה קרה להם, מה עבר עליהם, הרי יש לכם את משה רבינו, יש לכם הבטחה מהקב"ה, על מה אתם בוכים על מה אתם דואגים, אבל רק יהושע שקיבל ברכה וכלב שהתפלל, הם אלו שניצלו מזה, ומה כבר היה הלשון הרע, מה כבר ראו שם, ראו לויות שהיו לטובתם, אנשים לא מבינים שכל מה שעובר עליהם מגיע רק כדי לתקן את נפשם, והם מלאים בטענות על הקב"ה, האמת שאין לי יותר מה לדבר היום בשיעור, זה הכל מה שיש לי להגיד לכם, שצריך הרבה להתפלל להישאר מקושר למשה רבינו, במקום לבכות כל היום על הטובות שהצדיק עושה לנו ועל החסד שהקב"ה עושה לנו.

לזכות להישאר עם הצדיק

השבוע בפרשת שלח אפשר ללמוד מוסר השכל גדול, כי משה רבינו לוקח אנשים גדולים, מנהיגי העדה, ראשי בני ישראל, ושולח אותם לשליחות בארץ ישראל, והם חוזרים ומדברים לשון הרע נגד משה רבינו, רק יהושע בן נון קיבל ברכה 'קה יושיעך מעצת מרגלים', וכלב התפלל על כך בקברי אבות, ושאר הנשיאים נפלו לגמרי, ואנחנו לומדים מזה שחובה גדולה על כל אחד להתפלל תמיד, שיזכה להישאר עם משה רבינו, להישאר עם צדיק האמת, אני ראיתי את הדבר הזה גם כאן בברסלב, בהיכל הקודש, אנשים ראשי בני ישראל המה, אנשים חשובים מאוד, התקרבו להיכל הקודש, אבל בסוף לא נשאר כלום מהם, צריך הרבה להתפלל על זה, רבש"ע תעזור לי שאני אשאר עם משה רבינו, אחד מהחברים הקרובים שלי היה פעם יחד עם מוהרא"ש בחדר, ומוהרא"ש אמר לו, לך אני נותן ברכה, קה יושיעך מעצת מרגלים, שלא תשמע לשון הרע ולא תקבל לשון הרע, אנחנו חייבים להתפלל הרבה על זה, כי הנשיאים לא היו אנשים פשוטים, הם היו צדיקים בהתחלה, באותה שעה כשרים היו, ולמעשה חזרו עם הלשון הרע, ואמללו את כל עם ישראל, הם היו אדמורי"ם גדולים אבל דיברו נגד משה רבינו ונגד ארץ ישראל, נגד הצדיק שהוציא אותם מארץ מצרים ואמר להם שיכנסו לארץ ישראל, והם לא

הוא קיבל משהו במעיים והגיע לציון, ואז החליט למה הוא צריך לחכות לקבל צער ויסורים ותזכורות לבוא להתפלל, הוא החליט לבוא לפחות פעם בשבוע לציון, מוהרא"ש היה אומר, תסתכלו בבית מדרש, מי יושב עם תהלים, רק העניים, אם תראה עשיר אחד יושב בבית מדרש עם תהלים, כנראה שמהו רע עובר עליו, כי העשירים מסתובבים עם מחשבות שהם מנהלים את העולם, והכל תלוי בהם ובדעותיהם, והם מאיימים על כולם, אם תעשה כמו שאני אומר תקבל כסף ואם לא וכו', יסורים שעוברים על האדם דוחפים את האדם להקב"ה, הוא נזכר לבוא לבית הכנסת לשחרית מנחה וערבית, אחרי שהוא רואה שהעסק שלו מתנענע, הוא מחליט לבוא להתפלל, אלו מעשים בכל יום, וא"כ כל הדברים האלו הם טובות.

לבוא אל ד' כשהכל טוב

ד' יעזור שלא יבואו יסורים על אף אחד, ושלל נשכח אף פעם מהקב"ה, וגם כשטוב לכל אחד, יזכרו מהקב"ה, שלא נצטרך לקבל קבלות רק כשיש צרות, אלא כל בוקר שקמים ורואים שאפשר ללכת ואפשר לראות ולהריח ולנשום, נקבל קבלה טובה, כשיהודי רואה שעברו שלש שנים מהחתונה שלו ואין לו ילדים הוא מקבל קבלה טובה, ובאמת צריך להיות שכל מי שנולד לו ילד, יקבל קבלה, רבש"ע אתה נותן לי כל כך הרבה טוב, אני אקבל קבלה טובה, בחב"ד יש אמרה שאומרת 'לכתחילה אריבער', למה צריך לחכות לצרה מסוימת ואז לתרום צדקה להיושע, אפשר לתת צדקה בגלל שאין צרות, אני מודה להקב"ה שאני בריא ואשתי בריאה וילדיי בריאים, ולכן אתרום צדקה, או אקבל קבלה טובה, לא נחכה שיפטרו אותנו מהעבודה, או שיקחו לנו

אנשים נזכרים מהקב"ה רק כשיש צרה

פרשת שלח היתה מיד אחרי מתן תורה, ומכאן היינו צריכים להיכנס לארץ ישראל, אבל כאן קיבלנו את הארבעים שנות גלות במדבר, כל מה שדיברו נגד משה רבינו ונגד ארץ ישראל, זה היה נגד השי"ת, בן אדם לא מבין ולא קולט שאין על מה להתלונן, הרי הקב"ה עושה את הכל רק לטובת האדם, מה שרק יעבור עליו זה לטובתו, מוהרא"ש מביא את המדרש [תנחומא כי תצא], שאדם צריך להחזיק טובה על היסורים שבאים עליו, כי היסורים מזכירים לו שיש הקב"ה בעולם, היסורים דוחפים אותו בחזרה אל ד', מוהרא"ש מביא את המדרש בצוואת מוהרא"ש, ואפשר לראות שזה באמת כך, מתי אדם לוקח תהלים או ליקוטי תפילות או הולך לציון של צדיק, כשהוא קיבל איזה תזכורת מן השמים, איזה צרה, ואז הוא נזכר להתפלל ולחזור אל ד', אצל צדיקים זה הפוך, כי הם בין כה זוכרים את הקב"ה כל הזמן, והיסורים מפריעים להם, וכפי שרבינו כותב [ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן פ"ה] 'ומשה עלה אל האלוקים', משה רבינו בכל עליותיו היה דבוק אל ד', ורבינו מביא ששאר האנשים זוכרים מהקב"ה רק כשיש להם דוחק וצער, ואז עובדים את ד', אבל כשהוא יוצא מהצרות שלו והכל הולך לו בטוב והוא מתעשר, הוא שוכח מהקב"ה, ודוד המלך ביקש על כך ואמר 'אם אסק שמים שם אתה', גם כשזה בחינת שמים והכל טוב למעלה אזכה לראות ששם אתה.

לא לחכות לצרה

פגשתי פעם חסיד ליובאוויטש בציון באוהל, ואמר לי שלפני תקופה ארוכה כל פעם שעבר עליו איזה צער הוא הגיע לציון, הוא קיבל משהו בלב הוא הגיע לציון, ואז

בזה, אחד עובד קשה משך היום, ואחד הולך לכולל, אבל הנקודה העיקרית האם הוא מקושר לרבינו. אחד האברכים שעובד קשה משך היום עם כלי עבודה, עובד עם חולצה כחולה שהחולצה לא תתלכלך, והוא אמר לי שזה הבעקישטע הכחולה שלו, וכשמדברים איתו כמה דיבורים רואים באמת מה יש לו בראש, דיבורים נפלאים מרבינו, אברך סיפר לי שהלך לתקן את הרכב באיזה מקום, ועבד שם מישוהו עם בגדים חסידיים, והעובד ראה את האברך הוא חשב שהוא אברך חלש, והתחיל לדבר לא נקי, והאברך שואל אותו, מה נכנס לכאן הדיבורים האלו, והוא לא האמין שמישהו עם חולצה כחולה לא מוכן לשמוע ניבול פה, חבר טוב לא בודקים על החולצה, אלא על הדיבורים שלו, והאם הוא מדבר מרבינו והוא מקושר לרבינו.

על ידי הצדיק זוכים לתיקון הפגמים

יש קושיא חזקה שמוהרא"ש דיבר מזה, מצד אחד אומר רבינו בליקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ו': זהו כלל גדול, שאי אפשר לשום אדם להשיג ולתפוס בדיבורו של הצדיק, אם לא שתיקן תחילה אות ברית קודש, ורק אז יכול להבין את דיבורו של הצדיק. ומצד שני אומר רבינו שאפשר לזכות לתיקון אות ברית קודש, רק על ידי הצדיק [כפי שמובא בסימן ז'], ולכאורה איך יתקיימו שני הדברים האלו, מצד אחד אני חייב את דיבורי של הצדיק כדי לתקן את הפגמים, ומצד שני אני לא יכול להבין את דיבורי של הצדיק אם לא אתקן את הפגמים, ורובם של האנשים נופלים בפגם הברית, ולכאורה לפי דברי רבינו אפסה תקווה, כי לא יכול לקבל את דיבורי הצדיק, ואם לא זכה לקבל את דיבורי הצדיק, דיבורי הצדיק נהיה אצלו סם המות בחינת לא זכה. ובסידור עת רצון כותב מוהרא"ש דיבורים נוראים בענין זה,

את הרשיון או שמישהו יהיה ח"ו לא בריא, ואם כן מגיע איזה צער, נודה להקב"ה על התזכורת, ומהר נרוץ בחזרה אל ד'.

העיקר היא ההתקשרות לצדיק

כשד' עזר לנו והתקרבונו לרבינו אנחנו חייבים המון להתפלל, רבש"ע תעזור לנו שלא ניפול בעצת מרגלים, שלא נשמע לשון הרע, רבינו אומר בליקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קכ"ג: העיקר והיסוד שהכל תלוי בו, לקשר עצמו להצדיק שבדור, ולקבל דבריו על כל אשר יאמר כי הוא זה, דבר גדול ודבר קטן, ולבלי לנטות חס ושלום מדבריו ימין ושמאל, עכ"ל. כשאנשי שלומינו מחפשים שידוך לבת שלהם, הם צריכים לבדוק דבר אחד על הבחור, האם יש לו אמונת חכמים, האם רבינו משובש חייו, האם הוא דבוק ומקושר, הכל טוב, החליפה והכובע זה פחות חשוב לברר, כי לא כל כך משנה אם החליפה ארוכה או קצרה, ואם יש לו כובע כזה או כזה, אולי יש בזה מעלות, וזה בונוס, אבל העיקר מסתכלים על הנקודה העיקרית, האם הוא מאמין בצדיקים.

להתחבר רק עם חברים שקשורים לצדיקים

צריך להיזהר מאוד מחברים רעים, כי חבר טוב יכול רק לעזור לך להתעלות, וחבר רע יכול ח"ו להפיל אותך לשאול תחתית, אז איך תוכל לדעת מי הוא חבר טוב, תבדוק דבר אחד, האם יש לו אמונת חכמים, האם הוא מקושר לרבינו, וכבר פחות משנה אם יש לו רכב יפה או רכב מיושן וכדומה, האם החיים שלו זה רבינו, האם דברי רבינו מביאים לו חיות, האם כשמדברים ממוהרא"ש הוא מקבל מזה חיות, זה חבר טוב, סוג החולצה כבר פחות משנה, כל אחד יש לו את החולצה שלו ולא מתערבים

כיבוד אב ואם

אני לא יודע אם אתם מקשיבים לדרשות שאני נותן כל יום לבחורים, אני מדבר המון מכיבוד אב ואם, והיום חשבתי למה אני מדבר רק לבחורים, הרי לאברכים גם חייבים לדבר מזה ואולי אפילו יותר מהבחורים, ההורים צריכים להיות מאוד חשובים בעינינו, תבדוק את עצמך כמה אתה טוב במצווה זו, האם אתה עולה מדי פעם להורים שלך? האם אתה מתקשר להורים שלך? וכי אתם יודעים כמה כיבוד הורים חשוב לעצמך, עוד מעט אתה תהיה בן אדם מבוגר, אתה לא רוצה שהילדים שלך יזרקו אותך לבית אבות, יש אנשים שיש להם רק דבר אחד בראש, כסף וכסף, והם זורקים את ההורים לבית אבות, ההורים מונחים שם בחוסר אונים, כל עוד שיש לך הורים תתקשר אליהם, תעלה לביתם, תשאל מה אתה יכול לעזור, לפי כיבוד אב ואם אפשר לבדוק אם היהודי ירא שמים, אף אחד לא צריך שתשלח להם כסף אם אתה לא מכבד אותם, יש אברכים שחושבים שמותר להם לדבר בזלזול להורים כי הם משלמים להם את הוצאות המכולת, אף אחד לא צריך את הכסף שלך, אתה תלך לגיהנום עם הכסף שלך, העיקר זה איך אתה מדבר אליהם, חז"ל מספרים לנו על משהו שנתן אוכל לאבא שלו, ואבא שלו שאל אותו מאיפה אתה מתפרנס, ענה לו הבן שתוק זה לא העסק שלך, הכלבים נובחים רק כשהם רעבים. כשמדברים כך נכנסים מיד לגיהנום, ראיתי פעם אברך שעוזר להורים שלו בטיפול רפואי ומביא להם אוכל, ועלו לשם נכדים ואכלו קצת, והוא צעק עליהם, אני משלם כאן, על חשבון מי אתם אוכלים, והאמת שמי שמדבר כך, לא צריך את הכסף שלו ואת האוכל שלו.

אנשים לא קולטים שהסידור הזה הוא גם 'ספר', צריך ללמוד את זה, חייבים לעבור על הסידור, מוהרא"ש כותב שם בקטע על קריאת שמע, שהתירוצ על זה היא 'אמונה פשוטה', אני לא מבין כלום, אני באמת לא מבין את דברי רבינו, אבל אני יקיים את זה בשלימות, אני אקח משניות וגמרא ואתחיל לגרוס, גם אם אני לא מבין למה, ואם רבינו אומר להתבודד, אלך להתבודד בלי חכמות, ואבקש מהקב"ה שאני רוצה להיות ירא שמים, ושיעזור לי עם הנסיונות, ושאזכה להישאר אצל רבינו, וכשעושים את דברי רבינו, זוכים להזדכך ולהבין קצת את דברי רבינו, ואז עושים עוד קצת את העצות של רבינו, ומזדככים עוד קצת ומתחילים להבין עוד קצת מדברי הצדיק, וכך הלאה.

לזכות להישאר עם הצדיק

והעיקר מה שאנו צריכים לזכור מהפרשה, לא לשאול שאלות על הקב"ה, לדעת שהכל לטובה, להיות עם אמונה שלימה, וזה מה שרבינו דרש מאיתנו כל הזמן, אמונה אמונה אמונה, כל התורה וכל המצוות הכל מביאים לאדם אמונה, להאמין שהקב"ה ברא את העולם, ואם אתה רואה שאין לך פרנסה, אל תשאל ח"ו שאלות על הקב"ה, תבקש ממנו, רבש"ע שלח לי פרנסה, אם אין לך ילדים אל תשאל שאלות, תגיד: רבש"ע אני כל כך מודה לך על כך מה שאתה עושה לי, אני מבקש ממך בתחנונים כעני בפתח, תן לי ילד, בחור שצריך שידוך לא ישאל שאלות, אלא יבקש, רבש"ע תעזור לי, רבש"ע תמחל לי, כי העבירות עוצרים לאדם את השידוך, צריך לעשות חשבון איך מתנהגים, איך הכיבוד אב ואם שלי.

יראת שמים – כיבוד אב ואם

לפני שנסעתי לאומאן לראש השנה בפעם הראשונה, זה היה מאוד לא קל למשפחתי, פעם ראשונה שמישהו נוסע לאומאן, וכשנכנסתי למוהרא"ש לספר מזה, ראיתי שזה ממש כואב לו, בשונה מאחרים שאומרים, תסע לאומאן ותצפצף על כולם, אל תסתכל מה אחרים אומרים, מישהו אחר אמר לי, מצויין, תמשיך לנקום במשפחה שלך, אבל מוהרא"ש ממש לא דיבר כך, וכל כך ניסה לעשות שלא יכאב לאף אחד, הוא הרבה חשב אם כדאי לנסוע אולי לא לנסוע, היה לו הרבה ספיקות על כך, ראיתי שזה מקום עם יראת שמים, אבא ואמא זה לא משחק, צריך להיזהר בכבודם, גם אני צריך לפעמים להגיד לילדים שחייבים לעזוב את הבית, אם ההורים לא בריאים בנפשם וכו', אבל לא באופן של זלזול, צריך מאוד להיזהר בכבודם, אסור לפגוע בהם, וצריך לראות איך עושים את זה, מי שיש לו יראת שמים מאוד מקפיד בכבוד ההורים, לא משנה מה הם עשו ואיך הם גידלו אותך.

עוד מעט אנחנו צריכים עזרה מהילדים שלנו

נזכרתי היום שאני לא מדבר כמעט מנושא זה לאברכים, זה נכון שמאוד חשוב לדבר על שלום בית, אבל זה חייב ללכת ביחד עם כיבוד אב ואם, ובפרט כשההורים מתבגרים וצריכים עזרה, צריך לעלות אליהם ולראות מה אפשר לעזור, ואת כל מה שעושים להם, עושים עם כבוד רב, עוד מעט אתה הסבא שצריך עזרה, אני רק אתמול התחתנתי, היום בבוקר נולד לי ילד, לפני הצהריים עשיתי חאלאקה, בצהריים עשיתי בר מצוה, אחה"צ עשיתי חתונה, בערב נולד לי נכד, ועוד מעט אני כבר סבא מבוגר, זה לא יקח יותר זמן ממה שזה לקח עד עכשיו, אסור

להגיד לילדים, אין לי כח לסבא וכו', עוד מעט אתה הסבא, הילדים לא ירצו לעזור לך, במקום ללכת לעזור לכל מיני ארגונים, תעזור להורים שלך, אני יחלק חולצות של ארגון כיבוד אב ואם, במקום לשבת במשרד של הארגון ולראות אם אפשר לעזור למישהו שנכנס לו עכבר בבית שלו, תעזוב הכל ותרוץ להורים שלך שמחכים לך שתבוא לעזור להם, זה מאוד טיפשי לשבת בארגונים במקום לעזור להורים, ואם ההורים שלך הם אנשים קשים, הם עדיין לא קשים כמוך... ואם כן, תזכור שלפום צערא אגרא.

להתפלל שלא ידבר לשה"ר על הצדיקים

אם להורים מפריע שאתה נוסע לאומאן, אתה יכול להתפלל על כך, כי אי אפשר לדבר מזה עם ההורים אחרי ששמעו המון לשון הרע על רבינו, ואסור להתווכח עם ההורים על כך, צריך להתפלל מהקב"ה שיסיר את כל הלשון הרע שמדברים על רבינו ועל אומאן, ושלא יכנסו הדיבורים האלו אצל ההורים, מה הסיבה שמדברים נגד אומאן של רבינו, כי עוד מעט אין מנין אצל כל האדמו"רים בראש השנה, כי כולם צריכים חיזוק וכולם חיים מהעצות של רבינו, ובמקום שהאדמו"רים יצטרפו אף הם ויבואו לאומאן לראש השנה, ויבנו לעצמם בתי כנסת באומאן, במקום זה מזהירים את האנשים שאסור לנסוע לאומאן, ומי שיסע זורקים אותו מהקהילה, לכל אדמו"ר אחר מותר לנסוע, וכל מי שיסע לראש השנה לכל מקום בגלובוס, אף אחד לא יאיים עליו ואף אחד לא יסתכסך איתו, אבל אם הוא נוסע לאומן מיד יזרקו אותו מהמוסדות והקהילה והמשפחה תנתק איתו קשר... אבל להורים אסור להתחצף על כך, ולא להתווכח על כך, רק נתפלל על כך: רבש"ע עזור שלא

היו קצת מהעצות של רבינו הם היו מקבלים את החיים שלהם בחזרה, הם היו מקבלים את הבית שלהם בחזרה, הם היו מתרפאים, אם היו יודעים את הכח של 'הפצה', ואת הכח של לחזק אחרים עם דיבור מרבינו, עם שיחה של רבינו, עם דף אחד של רבינו, היו רצים לעשות את זה, לפני הסתלקותו של הרה"ק ר' נתן, אמר, שיש כל כך הרבה טרף פסול בעולם, ודף אחד של רבינו יכול להציל את הכל, אני לא יודע איזה טרף פסול כבר היה בזמנו של ר' נתן, תמיד היו דברים רעים וטריפות, אבל מה שקורה היום אני יודע, היום הדור כל כך נוראי, וכל כך הרבה תועבה וטריפה מתרבה בעולם, ודף אחד מספרי רבינו יכול לתקן את הכל.

להושיע יהודי עם גליון

כל אחד יכול לעשות את מה שהוא יכול לעשות למען 'הפצה', אתה מכניס כמה גליונות לבית מדרש שאתה מתפלל שם, יושב שם אברך אחרי התפילה, ולא יודע אם ללכת הביתה או לחכות קצת, כי לפני שיצא מהבית הוא קצת הסתכסך עם אשתו, ואחרי התפילה הוא פותח את הגליון וקורא שם שכתוב שם שצריך להתפייס ולדבר יפה, והוא הולך הביתה ויש לו שבת יפה בזכותך, אברך אחר שבור שלא מצליח בלימוד, כל כך הרבה שנים שהוא מקבל על עצמו שוב ושוב ללמוד והוא לא מצליח, ופתאום הוא יראה בגליון שאפשר ללמוד חומש כל יום, שהוא יכול ללמוד ביום ראשון עד שני וביום שני עד שלישי וכן הלאה, הוא יראה שהוא יכול לגרום פרקים משניות, הוא יכניס כרך קטן של משניות ברכב, ולא יהיה כל כך עצבני על אשתו כשהיא תבקש ממנו לקחת אותה לאיזה חנות, בינתיים ילמד עוד פרק ועוד פרק משניות

יכנסו הלשון הרע באזני הוריי, רבש"ע עזור להורים שלי גם לבוא לרבינו ולזכות לחיים טובים, רבש"ע עזור לאבא שלי לבוא לאומאן לקבל תיקון מרבינו. עם תפילה אפשר לפעול הכל.

להתקשר להורים

לפעמים אנשים אומרים, אני כל כך הרבה מתפלל ושום דבר לא זז, תבדוק איך באמת הולך הכיבוד אב ואם שלך, אולי בגלל זה התפילות שלך לא מתקבלות, אולי אתה מחליט לאבא שלך מה לעשות, אולי אתה מחליט לאמא שלך מה לעשות, אולי אתה מתערב בין בני המשפחה, ומחליט מי כן מגיע ומי לא מגיע, אולי בגלל זה התפילות לא מתקבלות, אפילו לילדים לא מדברים בשפה כזאת, תעשה כך וכך כי אני משלם לך... שמעתי כמה פעמים מהרה"צ ר' יצחק שליט"א, שכל יום אחרי שחרית, היה מוהרא"ש מתקשר לאביו, לא משנה כמה דברים חשובים היה למוהרא"ש לסדר, את הדבר הראשון שהוא היה עושה אחרי תפילת שחרית זה היה טלפון לאבא שלו, מצוות כיבוד אב, מתקשרים ואומרים בוקר טוב, ומי שלא עושה כך, יעשה תשובה, ומעכשיו יעשה כך, מי שמכבד את הוריו, זוכה שכל הבית שלו נהיה בית יהודי ובית של יראי השם, יש אבא ויש אמא, יש סבא וסבתא, ויש המשך הדורות, ככה זה בית יהודי.

הפצה

על אברכים עוברים נסיונות קשים ומרים, איום ונורא מה שקורה היום, ואפשר לתת לאנשים קצת מהעצות של רבינו ולסדר להם את החיים בחזרה, אני שומע הרבה סיפורים, ואני חושב שאם לאנשים האלו

שנים מקרא ואחד תרגום

בישיבה שהייתי שם מנהל, רציתי להכניס את הענין של שנים מקרא ואחד תרגום כבר מיום ראשון בשבוע, וזה היה נחשב לעבירה גדולה, אחד מחברי ההנהלה אמר לי שאסור לתקן דברים חדשים, וחבר הנהלה אחר שואל אותו האם אתה בכלל עובר על הפרשה, הוא אמר שלא, אבל זה לא קשור... אני לא אמרתי כלום, ישבתי בצד ושתקתי, אבל החלטתי שאני יכול לעשות רק מה שאני חושב שצריך לעשות, אני לא יכול לרוץ כל יום שישי אחרי הבחורים שיעברו על הפרשה, ולכן אמרתי שאני מסוגל להמשיך בנושא זה רק אם אני מלמד אותם לעבור על הפרשה מיום ראשון, ורב הקהילה שהוא ירא שמים גדול אמר שאני צודק והסכים לכך.

הדברים החשובים באמת

אני יכולתי רק להגיד דברים שאני מאמין בהם, ולכן יכולתי להגיד לבחורים שילמדו, ושילכו למקווה, וגם יכולתי להגיד לבחורים שיקשיבו לרב הקהילה שם, כי הוא ירא שמים גדול, ואם זו היתה קהילה אחרת שהרב אינו ירא שמים, לא הייתי אומר להם להקשיב לו, כי אני יגיד לבחורים רק מה שהקב"ה רוצה שאגיד להם, ביקשו שאגיד לבחורים שאסור ללכת לקנות אוכל במכולת בצהריים, ואמרתי לבחורים שהנהלה לא מרשה, והם הבינו מיד מה אני חושב באמת שאסור ומה לא, גם אני חושב שאסור לבחור ישיבה להיכנס ולאכול שם, שלא יכשל בראיות אסורות, אבל שיקנה משהו ויצא, למה לא, ודיברתי על זה עם רב הקהילה, ובגלל שהוא ירא שמים הוא הסכים איתי שהעיקר הוא שהבחורים לא ישבו לאכול שם, אותו דבר היה לי שם בנושא המקווה,

עשו תקנה שם בישיבה שמי שלא מגיע מוקדם למקווה עד שבע בבוקר, לא יוכל ללכת למקווה, ודיברתי עם הבחורים וראיתי שרק שלש בטלנים הולכים למקווה, והסברתי לחברי הנהלה מה אתם קונסים את הבחורים עם המקווה, הם לא רוצים בכלל את המקווה, הם לא הבינו מה אני רוצה, אבל רב הקהילה נתן לי את הצדק, ואמר שיפתחו את המקווה, כי לא קונסים את הבחורים אם זה שלא הולכים למקווה, תגיד לו שלא יסע לטיול למפלי הניאגרה... אבל אל תקנוס אותו עם מקווה.

פעם אחת היתה שם אסיפה וחשבו איזה מסכתא ללמוד, ואני הצעתי שילמדו מסכת תענית, חברי ההנהלה רצו לבלוע אותי, ואמרו לי שזה גמרא של סיפורים, אמרתי להם שאני מדבר על שיעור בקיאות, הבחורים יקבלו חיות מזה, הם יראו בגמרא שיש בורא עולם, חז"ל אומרים אם רצונך שתכיר את מי שאמר והיה העולם תלמד אגדות חז"ל, והם התחילו להגיד לי שזה לא גן ילדים, זה ישיבה ברמה גבוהה, וגם על זה אמר רב הקהילה שאני צודק, ואכן התחלנו ללמוד מסכת תענית.

אני רוצה לחזור לענין ההפצה לא עובר יום אחד שאני לא מקבל מכתב שמישהו מצא גליון ועל ידי זה התקרבו ושומעים את העצות של רבינו, וכל החיים שלהם השתנו, ואני לא מבין למה אברכים מעדיפים להתנדב בכל מיני ארגונים במקום לעסוק בהפצה, אולי אני צריך לחלק חולצות ולכתוב על זה את האות מ' [מפיץ].

להכיר במה שהצדיק עשה איתנו

אסיים מעין הפתיחה, אנשים שכחו שהצדיק הוציא אותם ממצרים, ורוצים לבדוק את ארץ ישראל, משה רבינו אומר

מבקשים מכולם לעשות, זה נכון שמבקשים כל השנה צדקה, וברוך השם אנשי שלומינו מלאים בהכרת הטוב ונתבעים ונותנים, הם מחזיקים את הכולל, מחזיקים את המוסד, מחזיקים את השכירות של הישיבה, וכל זה מהכיס שלהם, וכעת פעם בשנה אני מבקש ממכם שתאספו מאחרים צדקה, תבקשו מהשכנים ומהחברים, אל תתבייש מהשכן שלך שאתה בברסלב, אתה תהיה מופתע שהשכן שלך יגיד לך שגם הוא מקבל חיזוק מהמקום הזה, זו לא בושה לבקש צדקה למוסד של הילדים שלך.

לא להתבייש עם רבינו

אין עוד זיכוכ כזה גדול כמו לאסוף כסף, אני לא מדבר כעת לתת כסף מהכיס לצדקה, זה גם חשוב, אבל ללכת לאסוף מאחרים זה זיכוכ לגוף האדם, כשרבינו היה בעיר ברסלב, הוא ביקש שם מהחזן לשיר משהו, והוא לא רצה, הוא היה מתנגד, והוא מה דהוה, ואח"כ ביקש רבינו ממישהו אחר שישייר שם, והוא לא ידע לשיר, ורבינו אמר לו, מה אתה מתבייש, העולם שייך לנו, וקרה נס והוא קיבל קול נפלא, מי שעוזר לרבינו מצליח, אסור לנו להתבייש עם רבינו, אסור לנו להתבייש עם המקום שלנו, מה זה באמת להתנהג נורמלי, מה שהשכנים באיזור שלך עושים, זה נחשב לנורמלי, אמרו לי שהיום זה נורמלי לעשות עוגה עם קצפת למי שיש לו יום הולדת, ולהכניס לו את זה בפרצוף, זה היום נורמלי, היה לאחרונה איזה מגיד שיעור שבטעות אמר לכמה בחורים שיש לו יום הולדת, והבחורים הביאו לו עוגה כזאת, והכניסו לו לפרצוף, וזרקו את הבחורים על חוצפה זו, והגיעו ההורים ואמרו שזה נורמלי וככה עושים גם לסבא ולסבתא, ולכן החזירו אותם לישיבה, שמעתי שבארץ ישראל הם עושים דבר מאוד יפה בענין זה

להם, שזה המקום הכי יפה בעולם, הם לא מאמינים, הם רוצים ללכת לבדוק את זה, ובסוף בכו בכיה של חינום לכל הדורות, ד' יעזור לנו שנוכל להישאר תמיד עם משה רבינו, לא נעזוב את רבינו אף פעם, שלא יהיו לנו שאלות וקושיות, לפני המון שנים קיבלתי מכתב ממוהרא"ש שאבקש כל יום מהקב"ה שבחיים לא אעזוב אותו ואת רבינו, ואכן אני מתפלל על כך בכל יום ויום, רבינו מביא אותנו למקומות הכי גבוהים, אנחנו אנשים מאוד פשוטים ומאוד נמוכים, אולי יש לנו גרביים שחורות אבל אנחנו מאוד נמוכים, ורבינו מביא אותנו למקומות הכי גבוהים, רבינו מאוד רצה שיקרבו אליו אנשים טובים, אנשים שהרבה אנשים אחרים תלויים בהם, ור' נתן שאל על מי הכוונה, אמר לו רבינו שיביא עשיר או תלמיד חכם, כי אחרים מסתכלים עליהם ויתקרבו, ופעם אחת הביאו אברך בן של קדושים, וחשבו שרבינו ישמח מזה, ואמר רבינו מה הבאתם לי כאן, חבית של מעיים, מי זה כבר, אולי מבחוץ הוא נראה מכובד עם כובע גדול וגרביים שחורות... אנחנו חייבים לזכור כל הזמן מי אנחנו, ואיפה היינו, ומה רבינו עושה לנו, רבינו גורם לנו לחשוב כל הזמן מהקב"ה, רבינו נותן לנו דרך לדבר עם הילדים, עם האשה, עם ההורים, מה אנחנו שווים בלי רבינו, ומה רבינו עשה לנו, ואנחנו נמשיך לשמש את רבינו ולעשות מה שאפשר לרבינו.

לעזור למוסדות

אני רוצה לבקש את כל אנשי שלומינו אנשים נשים וטף, חייבים לעסוק גם במצוות צדקה, יש אנשים שעושים את זה כל יום, אחרי התפילה הם מסתובבים במנין שלהם, ועוברים עם הנרתיק ואוספים קצת לצדקה למוסדות היכל הקודש, כעת פעם בשנה

על הרכבת ובכל מקום, מישהו עושה את עצמו כאילו נרדם, ופתאום רואה את המפיץ ומיד צועק, אני מחכה לספרים האלו כבר שנה שלימה, וכולם לוקחים, אותו דבר תראה כשתלך לאסוף כסף למוסדות, תראה שכולם מקבלים חיזוק מרבינו, ורק רוצים להיות נורמלי ולא מדברים מזה כל השנה... ד' יעזור שנוכל לציית לרבינו.

בהפצה, כי כשמפיץ עולה לאוטובוס עם חבילת ספרים, אף אחד לא רוצה לקחת, כולם מתביישים, וכשאף אחד לא לוקח זה לא נורמלי לקחת... אז בתחנה קודמת עולה מפיץ אחר, ומיד מבקש שיביא מהספרים ומתחיל להגיד בקול שזה נותן לו חיות, וכולם מתחילים לתפוס ממנו ספרים, כי עכשיו זה נורמלי כן לקחת, וכך הם עושים

מתוך שיעור ליל שישי פרשת בהעלותך תשפ"ה

על זה, אבל חז"ל אומרים שאם יש לך איזה בעיה בבית ואתה לא מסתדר שם, ויש שם תרבות רעה, זה יותר גרוע ממלחמת גוג ומגוג, ולכן צריך כעת לתת עצות וחיזוק לבית היהודי [כאן התחיל ראש הישיבה בשיעור השבועי, ובעז"ה עוד חזון למועד, וכעת נביא כמה שאלות שהיו בסוף השיעור].

ש. ראש הישיבה דיבר בשיעור על חלישות הדעת, שאחרי זה זוכים למנורה, כפי שרואים אצל אהרן הכהן שהיה לו חלישות הדעת שלא היה מבין הנשיאים, והקב"ה נתן לו את המנורה, שלך גדולה משלהם. מה עושים שהרבה פעמים יש חלישות הדעת, ואחרי זה מגיעים ליאוש, ולא זוכים למנורה?

- ת. לכן צריך את העצות של רבינו, כי חלישות הדעת יכולה להפיל בן אדם, ויכולה להרים בן אדם, וחייבים את ההתחזקות של רבינו בעת חלישות הדעת, גם מה שדיברנו היום בשיעור שר' נתן אמר שצריך לקנא בירא שמים, קנאה זו יכולה להרים את האדם, והאדם המקנא ילמד ממנו וירצה להיות כמוהו, וקנאה זו יכולה גם להפיל את האדם ליאוש, בן אדם יכול להגיד אני בין כה כבר לא יהיה ירא שמים, ולכן צריך את החיזוק של רבינו שירים אותנו.
- חייבים חברים טובים, שנוכל להחיות את עצמינו בעת חלישות הדעת, מוהרא"ש

- הלילה פרצה מלחמה בארץ ישראל, עם איראן, ולכן אני רוצה להזכיר שוב את מה שמוהרא"ש היה אומר בזמנים כאלו, שכל יום אחרי התפילה יש להגיד מזמור פ"ג, מאיפה אני יודע את החדשות, מתקשרים אלי מארץ ישראל, שהתעוררו בלילה עם פחדים, צריך הרבה להתפלל על זה, שלא יהיה ח"ו איבוד נפשות ישראל, מלחמה זו לא דבר פשוט, צריך הרבה להתפלל על כך, מוהרא"ש היה אומר שבתלמודי תורה יגידו מזמור פ"ג בזמן מלחמה, ולכן אני מבקש מהמלמדים בכל מקום שיגידו עם הילדים מזמור פ"ג.

- במזמור זה כתוב מה שהגויים רוצים לעשות לנו 'אמרו לכו ונכחידם מגוי ולא יזכר שם ישראל עוד', ואנחנו מבקשים מהקב"ה שיפר את עצתם, וזה לא רק על הגויים, גם הערב רב שלא רוצים שיזכר שם ישראל, גם עליהם מבקשים מלא פניהם קלון, צריך הרבה להתפלל על כך, לבקש שלאנשים יהיה כח לזה, ב"ה אני לא יושב על החדשות, אבל התקשרו אלי מארץ ישראל, בשלש בלילה שהתחילו לצפצף וכו'.

- אבל אנחנו צריכים לדבר עכשיו דברי חיזוק מהפרשה, כי חז"ל אומרים 'קשה תרבות רעה בתוך ביתו של אדם יותר ממלחמת גוג ומגוג', מלחמה זו היא מלחמה מפחידה וצריך הרבה להתפלל

מגיעים לרופא, אבל חסידות ברסלב לא נמצאת באיזה בית כנסת מסויים, אלא בספרי רבינו, ומכאן רואים כמה חבר טוב יכול להציל אותנו מחלישות הדעת.

ש. ראש הישיבה אומר שכשמגיע זמן מלחמה כמו עכשיו צריך להגיד לילדים להתפלל על כך, אבל זה לבד יכול להכניס פחדים אצל הילדים שישמעו שיש מלחמה וכו'?

• ת. אין כזה דבר, אי אפשר להגיד שתפילות מביאים פחד, כך היא דרך התורה, וכך פסק הרמב"ם, שבשעה שמגיע צרה בעולם או מגיפה או מלחמה, חייב כל יהודי להתפלל על כך, ואנחנו רואים את זה בפרשת השבוע, 'וכי תבואו מלחמה בארצכם וגו' ונזכרתם לפני ד' אלוֹקֵיכֶם ונושעתם מאויביכם', יש מצווה להתפלל בעת צרה, וצריך להגיד את זה לילדים, ילדים יקרים יש כעת מלחמה, ואנחנו נגיד מזמור תהלים, ותדעו שאנחנו הולכים להינצל בגלל התהלים שאנחנו אומרים עכשיו.

• וזה מה שהיה במלחמת העולם השנייה, הצורך ידע את הסוד של תפילה, ולכן עשה את הכל בבלבול הדעת ובסודות שלא יהיה זמן להתאסף ולהתפלל, ורק בארץ ישראל שנודע להם מראש שהצורך מגיע לארץ ישראל, התאספו שם היהודים והרעישו עולמות, כך שמעתי ממוהרא"ש, אני לא מכיר כל כך את ההיסטוריה, אבל מוהרא"ש סיפר שהיו שם כנסי תפילה, אנשים צעקו וזעקו על החיים שלהם, ואז שמע הצורך שהוא מפסיד באירופה, וחזר לביתו, בכל מקום שהתפללו ניצלו ממנו, בשאר המקומות לא ידעו בכלל שהוא מגיע, ולא היה להם

סיפר שהוא פגש את אחד מחסידי ברסלב שסיפר לו שהתקרב לרבינו כי ראה איך שני חברים חסידי ברסלב מחיים אחד את השני, היהודי הזה חיפש מנין מנחה קודם שקיעת החמה, ואמרו לו שבברסלב מתפללים לפני השקיעה, ונכנס לשם להתפלל, וראה שם שנכנס אברך אחד כשפניו חשוכות, וחבירו שואל אותו, האם מותר להיראות כך? הרי רבינו אמר לנו אם נפלת קמת, והחבר שואל אותו, איך אתה רוצה שאני יקום, והחבר עונה לו, אם נפלת תרים את עצמך, אל תישאר שם, תקום, תתרומם, והאברך הזה עומד בצד ורואה איך חבר טוב מרים את חבירו, ומזה התקרב לרבינו.

• אני מדבר כעת על סוגי חלישות הדעת שיש בעבודת השם, כשכל כך רוצים להתעלות ונופלים שוב ושוב, אבל גם על החלישות הדעת שעובר על האנשים, מה אני מחפש בברסלב וכדומה, גם על זה עוזר חבר טוב, מוהרא"ש סיפר על אחד המשפיעים הגדולים בברסלב, יהודי ירא שמים שכבר הסתלק לעולם שכולו טוב, ומוהרא"ש אמר עליו שיש לו חלק בהתקרבות שלו לרבינו, כי הוא הגיע לבית כנסת ברסלב בירושלים [שול] לראש השנה, בשנים שעוד לא יכלו לנסוע לאומן, והיה לו חלישות הדעת כשראה שם אנשים שלא התנהגו בדרך ארץ, ולכן החליט ביום השני של ראש השנה להתפלל בבית כנסת אחר, ומוהרא"ש פגש אותו למחרת, ודיבר איתו 'עשר שעות', ואמר לו, שזה לא ברסלב, ברסלב זה הספר הקדוש ליקוטי מוהר"ן, ולא צריך ללכת מרבינו בגלל דברים כאלו, האנשים שם הם חלק מהאנשים שמגיעים לרבינו להתרפאות,

לדבר כך, אבל להקב"ה מספרים בדיוק מה שרוצים ומה שנמשכים, אבל יודעים שבאמת לא רוצים, וכשמספרים הכל להקב"ה, כל הרע יוצא מהבן אדם.

• אפשר לשלוח לו לשאול את השאלות במשך השבוע, אולי אפשר למכור את הזכויות של השאלות למי שיתרום לכולל... כל מי שרוצה לשאול יכול לשאול.

• אין לי כח למלחמות האלו, אני יושב בבית, ואנשים צעירים מתקשרים שמתעוררים כלילות עם פחדים.

• רבינו אומר שהטפשות היחידה נשארה אצל המדינות, שהם רבים זה עם זה ושופכים דם לחינם, יש מלחמות כעת בין מדינות, מאות אלפים חיילים כבר נהרגו, וממשיכים במלחמה, בגלל שרוצים עוד חלק קטן במדינה, לכן מוכנים לשפוך דם.

• ועכשיו מתחילים לטעון אצל ה'ערב רב', שהם מצילים אותנו ממדינת איראן, מי הדליק אותם, מי גרם לכך שאסור לאיראן להחזיק נשק גרעיני, רק בגלל שהם מסיתים נגדם ונגד הערבים, מאוד קשה לשמוע איך אנשים מדברים 'אנחנו' תקפנו באיראן, אנחנו תקפנו את הנשק הגרעיני, מי זה אנחנו? אנחנו יהודים בגלות שיש לנו תורה ויש לנו את הקב"ה, זה מה שאנחנו!

• ואז מתחילים לשאול את השאלות החכמות, מה אתה רוצה, שנעזוב עכשיו את כל המדינה? זו שאלה טובה, אבל אל תגיד 'אנחנו' תקפנו, 'אנחנו' זה רק החומש והגמרא, זה מה שיש לנו, ו'אנחנו' מחכים שמשיח יבוא עם

זמן להתכנס בבתי הכנסיות ולהתפלל על כך.

• תפילה לא מביאה פחד, תפילה היא מצווה.

ש. מה עושים שאברך הולך לשמחה, וחמיו אומר לו, בא תשב לידי, וזה אומר ששעתיים האברך נעול כמשכון, והאברך כן רוצה קצת להסתובב בשמחה, מה עושים?

• ת. זה תלוי בהמון דברים, כשאני הולך לשמחות של חמי, והוא מראה לי להעלות למעלה לשולחן הכבוד, ואני מבין שהוא רק רוצה לכבד אותי, ואני מסרב בדרך כבוד, ואם חמיו באמת רוצה שישבו איתו וידברו איתו, מותר לשבת איתו קצת, ואחרי זה להסתובב ואחרי זה לחזור, זה בכלל לא אומר שנעולים בלי יכולת לקום, אפשר לכבד אותו גם כך, זו לא שאלה חזקה כל כך...

ש. ראש הישיבה מלמד אותנו שבעת ההתבודדות יש להגיד, שלא רוצים לעשות את העבירה הזאת, אבל מה לעשות כשהאברך מרגיש שהוא כן רוצה לעשות את זה?

• ת. אז לא הקשבת לכל השיעורים, כי אני מדגיש שחייבים לספר את הכל להשי"ת, ולהגיד לו, רבש"ע אני רוצה לעשות את זה, אבל אני באמת לא רוצה לעשות את זה כי אסור, אבל אני מרגיש שאני כן רוצה ואני נמשך לזה כי הנפש הבהמית מושכת אותי לזה, אבל אני יודע שאסור ואני רוצה להיות ירא שמים. מספרים להקב"ה כל מה שרוצים לעשות, ומספרים את כל ההתלבטויות, עד לפרטי פרטים, עם בן אדם אסור

ממוות, והאמת היא שבלי האורחים לא היה שריפה, אותו דבר זה כן, יש כאלו שאומרים נס שיש להם צבא, למה צריך צבא, אחרי שהם הדליקו את האש, הם צריכים צבא...

• מה שנשאר לנו לעשות כעת, זה רק להתפלל אל הקב"ה, להתפלל שמשיח יבוא, ואנחנו נמשיך לעסוק בתורה ובתפילה.

החמור, ולפני זה נשמע מאליהו הנביא שמשיח מגיע.

• בספר 'על הגאולה ועל התמורה' מביא הרה"ק מסאטמאר משל על כך, שהיה יהודי שהכניס אורחים לביתו, ובאמצע הלילה האורח שרף לו את הבית, והאורח הלך לבעל הבית והעיר אותו משנתו ואמר לו שיש שריפה, ובבוקר אומר הבעל הבית בבית מדרש, נס שהכנסתי אורחים לביתי, כי הם העירו אותי והצילו אותי

שו"ת אחרי שיעור ליל שישי נשא תשפ"ה

משהו, כי היא חושדת שמדברים עליה?

• ת. אפשר לתת לה להקשיב לשיחה, והיא תראה שלא מדברים עליה, ואם מדברים משהו פרטי, מותר להגיד לה: עכשיו ההורים מדברים משהו פרטי. תמיד כשאני מגיע הביתה ואני מדבר עם אשתי, באים כל הילדים במנוסה ורוצים להאזין, ואם יש לי לדבר משהו פרטי, אני בדרך כלל לא אומר להם שילכו, אלא אני נותן לכל אחד איזה תפקיד מה לעשות, אתה תצחצח שיניים, ואתה תנקה נעליים, וכך כולם מסתלקים... ואם אין ברירה אני אומר להם שעכשיו אני רוצה לדבר כמה

ש. מה יעשה מלמד, שאבא שלו מתקשר אליו שיקח אותו בדחיפות לאיזה מקום, והוא באמצע התלמוד תורה, האם לעזוב את התלמוד תורה וללכת לעזור לאביו?

• ת. אתה צריך לשוחח איתו על זה, ולראות אם זה באמת מקרה חירום כל כך שצריך להשאיר את הכיתה, ואפשר לעזור להם לחשוב על פתרונות, אולי אח אחר יכול לקחת אותו, אולי אפשר לשלוח לו מונית.

ש. מה עושים כשאחד הבנות תמיד מגיעה כשההורים מתיישבים לדבר על

לילדים, אסור ח"ו לפגוע בילדים ולצער אותם, אבל אם רוצים משהו ובוכים לא קרה כלום.

ש. מה עושים עם ילד שיש לו כל מיני נערווען?

• ת. בכל סוגי הנערווען והכפייתיות והחומרות, יש להעלים עין, ובעזרת השם אם הזמן זה עובר, לא לריב עם זה, וכמובן להוסיף הרבה תפילות, היה לי המון סיפורים אצל מוהרא"ש על דברים כאלו עם ילדים, ותמיד הוא ענה כך, לא לעשות עסק מזה, ולהעלים עין, ואני הוספתי שצריך לתת לילד הרבה מילים טובות על כך, זה משהו שלא ממש שמעתי ממוהרא"ש, וכנראה הבנתי כך מספרי מוהרא"ש, כי אין לי שכל שלי, אני הלכתי כמה פעמים לשאול את מוהרא"ש על דברים כאלו ואמר לי לא להתייחס, גם אצל הילדים שלי וגם אצל התלמידים, ואני התחלתי לרומם את הילדים על כך וזה נעלם, למשל ילד שנטל ידיו המון פעמים, אמרתי לו כמה שהוא ילד טוב שכל כך נזהר בנטילת ידיים, וכמה הוא מרבה קדושה וטהרה, והוא עזב את זה תוך תקופה, העצה היחידה לקטנות הדעת, זה כבוד...

ש. מה לעשות עם ילד שמרטיב?

• ת. אם הילד לא מתעורר בלילה ולכן הוא מרטיב, חס וחלילה לדבר מזה, חס וחלילה להעיר לו, עד החתונה זה יעבור לו בעזרת השם, יש לי המון סיפורים על כך, חס ושלום לפגוע את הילד בזה, אפשר להזכיר לו לפני השינה שיצא לשירותים, ואפשר לבקש ממנו שילבש משהו לפני השינה שלא ירטיב את כל המיטה, את זה אפשר לדרוש מהילד, שיהיה אחראי

דקות בצורה פרטית, אפשר לדבר עם הילדים כמו עם מבוגרים, הם מבינים.

ש. האם אפשר השנה לסמוך על יציאה לאומאן במוצאי שבת לפני ראש השנה?

• ת. אני הייתי שואל את השאלה האחרת, האם כדאי להגיע כל כך מאוחר לאומאן, כי זה נכון שיש אפשרות להגיע לראש השנה אם יוצאים במוצאי שבת, לכאורה אפשר להגיע בזמן, שמעתי שרוצים לעשות צ'רטר במוצאי שבת לקיישינוב, אבל השאלה היא האם זה כדאי, למה שתגיע אחרי דרך כל כך קשה, בערב ראש השנה, ותישן שם בכל ה'ראש השנה', אני יכול להבין אברך בשנה ראשונה שקשה לו לנסוע, ולפעמים זה או לנסוע או לא לנסוע, ולכן שווה לנסוע במוצאי שבת העיקר שיסע, אבל באופן כללי אני לא מבין למה להגיע ברגע האחרון, רק מי שממש ממש אין לו ברירה, יכול לנסוע במוצאי שבת, אני חושב שכדאי להגיע יום יומיים לפני ראש השנה, חוץ ממקרה שאם תסע לפני שבת זה יגרום שלא ירצו בכלל בבית שתסעו, ואז כדאי לנסוע במוצאי שבת.

ש. מה עושים שיש ילד שמרבה לבכות, האם להתייחס אליו יותר?

• ת. רבינו אומר שזה בריא לילדים לא יותר מדי לפנק אותם, כי לא גדלים בריאים כשנותנים להם יותר מדי, אני מבין מהשאלה שלך, שאתה שואל את זה על ה'בן יחיד' שלך, וכמובן שכשיש רק ילד אחד, מאוד מפנקים אותו, ואוטומטי הוא גדל ילד מאוד רגיש, אבל אי אפשר ברגע אחד להפסיק לפנק אותו, אבל עם הזמן תתחיל לגדל אותו בצורה בריאה, מותר לילד לבכות, הבכי מאוד בריא

לשבת בשולחן, ומינינו עכשיו מנהלת למוסדות בארץ ישראל, והמורה הגיעה להגיד למנהלת שהילדה מתחצפת ולא מגיעה לשבת בשולחן, אולי צריך לתת לה איזה סטירה קטנה, המנהלת הגיע וגם אמרה לה שתבוא לשולחן, וראתה שהיא לא רוצה לבוא, היא החליטה שלא להעניש אותה, אלא לגשת אליה ולדבר איתה, היא ניגשה אליה מאוד קרוב, ואז היא הריחה את הריח, היא מיד הבינה שהילדה מתביישת לבוא ליד החברות, מיד היא הוציאה אותה בצורה יפה וניקתה אותה, שאף אחד לא יקלוט והיא לא תתבייש.

אם תבייש את הילד על זה שהוא הרטיב, ההרטבה תעבור בסוף, אבל את הנפש לא תוכל להחזיר, הילד יצטרך ללכת לטיפולים כל החיים, חושבים שילדים קטנים לא מבינים, הם אולי לא יכולים לעשות מה שילדים גדולים יודעים לעשות, אבל יש להם נפש ויש להם כבוד, יש לי ילד קטן בן 3 שיושן בלילה עם מוצץ, וכעת הגיע להתאכסן אצלי אחד הילדים שלהורים שלו היה חתונה בעיר אחרת, והבן שלי אומר לי לפני השינה, שהיום הוא לא לוקח מוצץ, הוא סך הכל בן שלש, אבל יש לו כבר את התבונה והכבוד, אמרתי לו שאין לו בכלל מוצץ ולא מדברים מזה, כי גם לילד קטן יש נפש, וצריך להיזהר בכבודו.

אם זה קורה גם ביום, אני כן מציע ללכת לרופא, כי לפעמים במשהו קטן אפשר לטפל בזה, אבל אם זה בגלל שהילד קצת רדום וחולמני, לא להיבהל מזה, אברך אחד הגיע אלי לאחרונה שיש לו ילד גדול שהוא כבר לפני הבר מצוה,

למעשיו, האמא לא צריכה לכבס כל יום את כלי המיטה שלו, אבל ח"ו להגיד לילד שיטפל בזה לבד ושינקה לבד, מה הוא אשם, הוא אונס גמור, אבל שילבש איזה הגנה, ואם הוא שכח ללבוש מותר לקנוס אותו על כך, כי על זה הוא צריך להיות אחראי.

• אצל ילד גדול זה כן כדאי ללכת לרופא, כי לפעמים אפשר לתקן את זה עם משהו קטן, אבל אם הרופא אומר שהכל בסדר, מזכירים בלילה שיצא לשירותים וזהו, לא אומרים לו כלום, כי אם פוגעים בנפשו של הילד אי אפשר לתקן את זה, כי את הבעיה עצמו אפשר לתקן, יש כדורים לכך, ויש הרבה דברים, ועל פי רוב זה עובר לבד, אבל את הנפש אי אפשר לתקן, כל החיים תעבוד לתקן את זה.

• אצלינו במוסד מאוד מאוד נזהרים אצל הילדים הקטנים אם הם הרטיבו או התלכלכו, רק על זה לבד שווה לשלוח את הילדים למוסד אצלינו, כי אני שמעתי מאחד האברכים שעובד אצלך במוסד, וסיפר לי שילד אחד התלכלך, והמלמד דחף אותו וצעק עליו איכסה, פגעו בילד לעולמי עולמים, היה לי פעם תלמיד שלא הצלחתי להוציא ממנו מילה, עד שנודע לי שהמלמד שלו אמר לו לעמוד בפינה כשהוא התלכלך, וכל הילדים היו צריכים לצעוק עליו שהוא מסריח.

• אצלינו כל כך נזהרים בזה, כל שבוע אני מקבל סיפור כזה, שבוע שעבר קיבלתי מכתב מארץ ישראל, מהבית ספר בבני ברק, היתה שם ילדה שעמדה בפינה, ולא הגיעה לשבת עם כולם, אף שאמרו לה כמה וכמה פעמים לבוא

בסוף נעלמים כלא היה, גם הילד שמכניס אצבע בפה, וגם הילד שמרטיב, וגם הילד שקשה לו ללכת, בסוף כולם יתחתנו ויהיו בריאים בגופם והכל יהיה בסדר, אבל אם ח"ו פגעו בנפשם, ירחם השם, כשהיינו ילדים וקיבלנו מכה, היו אומרים הסבתות, 'עד החתונה זה יעבור', אני לא יודע בדיוק מאיפה הם לקחו את זה, ומה המקור לזה, אבל התשובה הזאת נכונה, לפעמים מגיע אברך ואומר שמישהו אמר לו שאם הילד עוד לא יכול לזחול בגיל זה וזה, זה סימן שהוא לא מפותח וחייב ללכת לטיפול, אמרתי לו שיכול לתת כסף למטפל, אפשר לתת לו צדקה לצרכי שבת, אבל שיעזוב את הילד, מישהו אומר שאפשר להתקשר לארץ ישראל לאיזה חכם והוא יגיד בטלפון מה הסיבה שהילד לא זוחל, תשלח לו כמה דולר לצדקה, תניח את הילד שלך.

ש. האם אפשר לתת לילד תרופת הרגעה שירדם ויכול לישון?

• ת. היית רוצה שיעשו את זה איתך? אם הילד משתולל, אומרים לו יפה שיכנס למיטה, והוא ירגע, אומרים לו שוב ושוב, מחנכים אותו לכך, אם תתן לו כדורים אתה לא מחנך אותו, צריך ללמד אותו דרך ארץ.

ש. מה עושים עם ילד שנושך את אח שלו?

• ת. אסור שיקרה דבר כזה, אולי הוא לא יודע איך מרגישים כשמקבלים נשיכה, אפשר ללמד אותו שירגיש את זה... מוהרא"ש סיפר שפעם אחת היה הרה"ק מסאטמאר באמצע קבלת קהל, ואשה נכנסה אליו לחדר, ובכתה שבעלה נותן לה מכות, היא הרימה שרוולה

וניסה את הכל ולא הצליח, אמרתי לו שלא יעשה כלום, זה יעבור בעזרת השם.

• למה אתה מביא לילדים שלך ד' מינים, ואתה מכניס אותם לסוכה, אבל תפילין אתה לא קונה לו עד הבר מצוה, כי חוששים שמא יתלכלך, חז"ל כבר הבינו שעד הבר מצוה זה עוד מצוי שהילד יתלכלך ואין זה כבוד התפילין.

• אני כל כך נהנה שהכל כאן זה שיחת מלמדים, יש כאן עוד ועוד מלמדים בכל תלמודי התורה, ככה נוכל לספר לכל הילדים בכל העולם שיש הקב"ה בעולם, מספרים שה' בעל התניא' אמר לרבינו, שיש לו רבבות תלמידים, כי הוא אומר לכל התלמידים שלו להיות מלמדים, וכל מלמד אומר לילדים שיכניסו כסף לצדקה להתקשר לצדיק, ונמצא שכולם קשורים אליו. מה זה תלמוד תורה? תלמוד תורה זה מקום שיושב שם מלמד עם לב, ורק אומר לילדים שוב ושוב שיש הקב"ה בעולם.

• אני רואה שיש כאלו שנבהלים שאולי המוסד בויליאמסבורג הולך להיסגר, אחרי שכולם עוברים לגור בקריה, אני רוצה להגיד לכם שהמוסד יסגר רק אם לא יהיה כאן אף אחד, כל עוד שיהיה כאן ילד אחד יהיה כאן מלמד שישב איתו, ומי שצריך שיהיה אוטובוס יפה ומלווה שמחכה בבוקר ואומר יפה בוקר טוב כי ההורים רואים, ואחרי זה פוגעים בילדים, אז תחפשו באמת מקום אחר, כי כאן רק שומרים על נפש הילד, לי לא יכולים למכור שטויות, כי אני הייתי מלמד במוסד הכי טוב, ואני יודע מה קורה בפנים בחדר המלמדים.

• צריך לדעת שכל הדברים וכל הבעיות

להראות סימנים, הצדיק מיד הזיז את ראשו כי אסור לראות, והצדיק מיד עצר את הקבלת קהל, ואמר לגבאי ר' יוסל שיקרא לאברך, האברך הגיע והרבי לקח את המקל ונתן לו מכות, והאברך שאל, למה הרבי מרביץ לי, ענה לו הצדיק, כנראה שאף פעם לא קיבלת מכות ואתה לא יודע שזה כואב, רציתי שתרגיש מה מרגישים כשמקבלים מכות. זה מעניין שאני מגיע מסאטמאר, ואת הסיפור הזה לא שמעתי בסאטמאר, רק ממוהרא"ש.

ש. מה עונים לילד שאומר: אני מבקש משהו מהקב"ה כל כך הרבה זמן והקב"ה לא נותן לי?

• ת. עונים לו, תבקש שוב, עונים לילד בדיוק את מה שאני עונה על שאלה כזאת

למבוגרים, מבקשים שוב מהקב"ה.

• ש. מה עושים כשהאמא לבד בבית והילד מתחצף והיא לא יכולה להסתדר?

• ת. כשאתה מגיע הביתה אתה תחנך את הילד, ואתה נותן לו סטירה קטנה על היד, שלא מתחצפים לאמא, תגיד לה שהיא באמת לא יכולה להסתדר לבד, אבא ואמא מסתדרים יחד בגידול הילדים, האמא יכולה להגיד, עוד מעט אבא מגיע ואני אספר לו הכל, וזה יעזור.

ש. לא מספיק להגיד לילד שוב ושוב?

• ת. לפעמים עוזר רק זה שמדברים לילד שוב ושוב, ולפעמים צריך קצת לחנך את הילד, שיזהר לא להתחצף.
